สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.)
สมาคมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาแห่งประเทศไทย (Thai AECT) และ NCAR NBU ร่วมมือกับเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 16

The 16th Benjamit Vichakarn National and International Conference

วันศุกร์ที่ 27 มีนาคม 2569 ณ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

ด้านสังคมศาสตร์ 2/2

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับอาวุโส แผนกชิปปิ้ง กรณีศึกษา บริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง	ภนิดา โพธิ์เกษม พิศุทธิ์ ตั้งเด่นชัย ศิริวรรณ กาวิชา	518
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเปรียบเทียบการขนส่ง ระหว่าง J&T EXPRESS และ FLASH EXPRESS	ณฐพงศ์ สุขประเสริฐ ธารกมล ฐานะชาลา ภนิดา โพธิ์เกษม ศิริวรรณ กาวิชา	536
การพัฒนาเกม Baby Monster notes เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตดนตรี ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่4 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศพัชรมณฑล	นิติศักดิ์ ไพโรจน์ จุฑามาศ บุญทา ปัทมวรรณ อมรธีระกุล	549
อิทธิพลของกลยุทธ์ทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสายการบิน ของเจเนอเรชั่น ซี	สุพัฒน์ตรา วงค์วรรณ วรรณวิษา กลับบ้านเกาะ ไซดีร่าฮ์ บุหลาด ศรัณย์พร ยอดตะพงษ์	561
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจการใช้บริการของสายการบิน แอร์เอเชีย (AirAsia)	เมธัส กลิ่นสิงห์ ธรรมรัตน์ เดชแพง พงศ์สิทธิ์ หละย้อย จิราพร ทุ่มแก้ว	576
ปัจจัยกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้ให้บริการการขนส่ง สินค้าในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	กมลชนก เขียวแก้ว ศรีสุภัค เสมอวงษ์	585
แนวทางชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร	พรเทพ สูติปัญญา เฉลิมพล นุชอุดม ผกากรอง ชุติกุลวรนันท์	599

แนวทางชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

Sustainable Community Self-Reliance Guidelines for Crime Prevention: A Case Study of Lam Salid Thong Phatthana Community, Nong Chok District, Bangkok

พรเทพ สูติปัญญา[1], เฉลิมพล นุชอุดม[2], ผกากรอง ชุติกุลวรนันท์[3]

[1]คณะรัฐศาสตร์/สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, Pornthep2761@gmail.com

[2]คณะรัฐศาสตร์/สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, Chaleampol Nuch Udom@hotmail.com

[3]คณะรัฐศาสตร์/สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, Pakakong.c@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพอาชญากรรม ในชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อทราบกลไกหรือกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ให้เกิดความยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) วิเคราะห์พรรณนา (Descriptive Analysis) สร้างกระบวนการและวางแผนในการวิจัยโดยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสังเกต เป็นเครื่องมือในการวิจัย และอาศัยการตีความข้อมูลเอกสาร (Documentary Study) ที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เจาะจงเฉพาะ จำนวนทั้งสิ้น 70 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการป้องกันอาชญากรรม ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ มีความสามัคคี และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบาย กิจกรรมชุมชนภายใต้การนำของผู้นำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นประชาธิปไตย 2) ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถพัฒนากลไกหรือกลยุทธ์ในการพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ ชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมมือในพื้นที่ เช่น โครงการ ทู.บี.นัมเบอร์วัน สภาเยาวชน กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์ไกล่เกลี่ย ธนาคารขยะ ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด และศูนย์เด็กเล็ก เป็นต้น และ 3) ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล ได้แก่ การสื่อสารที่ดี การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกัน

คำหลัก: การป้องกันอาชญากรรม, ชุมชนพึ่งพาตนเอง, ความยั่งยืน

Abstract

This study aims 1) to investigate the current status of crime within the Lam Salid Thong Pattana community in Krathum Rai, Nong Chok, Bangkok. 2)Furthermore, it explores the mechanisms and 3) strategies instrumental in fostering a self-reliant community for sustainable crime prevention and proposes guidelines for enhancing community collaboration to ensure long-term safety and resilience. Adopting a qualitative research methodology, this study utilizes descriptive analysis. Data collection was conducted through in-depth interviews, focus group discussions, and field observations, supplemented by a comprehensive documentary study. A total of 70 key informants were selected using purposive sampling. The research findings are as follows: 1) The Lam Salid Thong Pattana community has been able to establish unified approaches and methods for crime prevention. This is reflected in the community’s strong cohesion and active participation in decision-making regarding policies and community activities, under the leadership of visionary and democratic community leaders. 2) The community has developed mechanisms and strategies for sustainable self-reliant crime prevention. These include collaborative community-based initiatives implemented within the area, such as the To Be Number One Project, youth councils, village funds, mediation centers, waste banks, drug rehabilitation centers, and child development centers. 3) The community demonstrates strength and resilience, with the capacity to achieve sustainable self-reliant crime prevention while adhering to principles of good governance. Key contributing factors include effective communication, active participation from the public, private, and community sectors, and a commitment to good governance principles in collaborative efforts.

Keywords: Crime Prevention, Community Self-Reliance, Sustainable

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรม เป็นเรื่องสำคัญที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สร้างความเดือดร้อนและความกังวลใจให้แก่ประชาชนและสังคม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน การพึ่งพาหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอหรือทันต่อเหตุการณ์ แนวโน้มอาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายและความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ชุมชน อย่างไม่มีที่สิ้นสุดได้ในระยะยาว ชุมชนจึงต้องค้นหากลไกหรือกลยุทธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยการพึ่งพาตนเอง สร้างความปลอดภัยในชีวิตและ

ทรัพย์สินของประชาชนในชุมชนให้เกิดความผาสุกหรือความปลอดภัยจากอาชญากรรม และเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนภายในชุมชนมีความสำคัญในกระบวนการป้องกันอาชญากรรม และสร้างความปลอดภัยอย่างยั่งยืน โดยยึดถือตามกรอบการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการชุมชนอย่างมีธรรมาภิบาลที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติ (OECD, 2022)

จากข้อมูลของ Rocket Media Lab (2565) ระบุว่า เขตหนองจอก เป็นหนึ่งในห้าเขตของกรุงเทพมหานคร ที่มีจุดเสี่ยงต่ออาชญากรรมสูงสุด โดยมีจุดเสี่ยงจำนวน 20 จุด ซึ่งรวมถึงพื้นที่สาธารณะ เช่น สะพานลอย ตรอกซอย และสวนสาธารณะ ที่มักมีปัญหาเรื่องความเปลี่ยวในช่วงกลางคืน จุดอับสายตา และเหตุการณ์อาชญากรรม เช่น ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่เผชิญทั้งปัญหาการเข้าถึงบริการของรัฐ การย้ายถิ่นฐาน และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว อันนำไปสู่ความเปราะบางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งส่งผลต่อความจำเป็นในการปรับตัวของชุมชนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้การสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชน จึงเป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพในการลดปัญหาอาชญากรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และควรเร่งศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางสร้างจุดยืนที่มั่นคงให้แก่ชุมชน และสังคมโดยรวมต่อไปในอนาคต จึงได้ทำการวิจัย เรื่อง “แนวทางชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร”ขึ้น ซึ่งเป็นการค้นหาและนำแนวทางความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานภาพอาชญากรรมในชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบกลไกหรือกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดความยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการป้องกันอาชญากรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถพัฒนากลไกหรือกลยุทธ์ในการพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน

3. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืนและมีธรรมาภิบาล

กรอบแนวคิด

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาข้อมูลท้องถิ่น และสถานภาพอาชญากรรมของชุมชนลำสลิดทองพัฒนา (ปี พ.ศ. 2564-2567)

1.2 ศึกษาแนวทาง หรือวิธีการสร้างความร่วมมือของชุมชนลำสลิดทองพัฒนาในการป้องกันอาชญากรรม อย่างยั่งยืน ศึกษาจากวรรณกรรม บทความ ทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.3 ศึกษาเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือของชุมชนลำสลิดทองพัฒนาอย่างเป็นเครือข่ายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ (เจาะจงเฉพาะ)

2.1 สัมมนากลุ่มฯ มีดังนี้

1) ผู้แทนชุมชน ในเขตพื้นที่ของชุมชนลำสลิดทองพัฒนาซึ่งสมัครใจและยินดีเข้าร่วมสัมมนากลุ่มฯ จำนวน 30 คน

2) ตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจนครบาลหนองจอก จำนวน 5 คน สังกัดสถานีตำรวจนครบาลลำผักชี จำนวน 5 คน และสังกัดสถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นตัวแทนตำรวจ (รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา) สมัครใจ และยินดีเข้าร่วมสัมมนากลุ่มฯ ทั้ง 3 สถานีตำรวจ รวมจำนวน 15 คน

3) ผู้แทนจากสำนักงานเขตหนองจอก (รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา) สมัครใจ และยินดีเข้าร่วมสัมมนากลุ่มฯ จำนวน 15 คน

2.2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) ได้แก่

1) ประธานชุมชนลำสลิดทองพัฒนา (จำนวน 1 คน)

2) คณะกรรมการชุมชนลำสลิดทองพัฒนา (จำนวน 3 คน)

3) ประชาชนในชุมชนลำสลิดทองพัฒนา (จำนวน 6 คน)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) วิเคราะห์พรรณนา (Descriptive Analysis) สร้างกระบวนการและวางแผนในการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสังเกต เป็นเครื่องมือในการวิจัย และอาศัยการตีความข้อมูลเอกสาร (Documentary Study) ที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เจาะจงเฉพาะ งานวิจัยนี้มุ่งทำความเข้าใจ และเน้นข้อมูลที่หลากหลาย โดยเฉพาะศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือในชุมชนป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน โดยใช้กรณีศึกษาชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและรอบด้าน สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อเท็จจริงที่ได้แล้วนำมาวิเคราะห์ความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนาความร่วมมือในชุมชนป้องกันอาชญากรรม อย่างยั่งยืน และเป็นรูปธรรม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยได้เจาะจงเฉพาะ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) ได้แก่ 1) ประธานชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จำนวน 1 คน 2) ผู้แทนกรรมการชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จำนวน 3 คน และ 3) ผู้แทนชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จำนวน 6 คน สำหรับในส่วนของการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ 1) ผู้แทนชุมชน ในเขตพื้นที่ของชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จำนวน 30 คน 2) ตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจนครบาลหนองจอก จำนวน 5 คน 3) ตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจนครบาลลำผักชี จำนวน 5 คน 4) ตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์ จำนวน 5 คน และ 5) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขตหนองจอก จำนวน 15 คน (รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา) ด้วยความสมัครใจ ยินดีให้สัมภาษณ์เชิงลึก และเข้าร่วมสัมมนากลุ่มฯ เพื่อให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 70 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปรากฏข้อค้นพบ มีดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพอาชญากรรม ในชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลท้องถิ่น และสถานภาพอาชญากรรมผ่านระบบ “CRIME” ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ช่วง พ.ศ. 2564-2567) ไม่พบคดีสำคัญ หรือเกิดเหตุรุนแรงในชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และเมื่อได้ตรวจสอบข้อมูลจากสถานีตำรวจนครบาลหนองจอก สถานีตำรวจนครบาลลำผักชี สถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์และสำนักงานเขตหนองจอก (รับผิดชอบพื้นที่ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา) พบว่า ไม่ปรากฏคดีสำคัญหรือเกิดเหตุรุนแรง กล่าวคือ ไม่มีคดีอุกฉกรรจ์หรือคดีสำคัญตามเป้าหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกระทรวงมหาดไทย แต่อย่างใด ส่วนใหญ่คดีที่เกิดเป็นคดีมโนสาเร่ เช่น เรื่องส่วนตัวระหว่างบุคคล การเข้าใจผิดอุบัติเหตุเล็กน้อยในชุมชน เป็นต้น ซึ่งสามารถไกล่เกลี่ยและตกลงกันได้ ไม่มีเหตุลุกลามรุนแรงหรือสร้าง

ความขัดแย้งในชุมชนแต่อย่างใด (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

2. กลไกหรือกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน

จากการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) พบปัญหาและกำหนดแนวทางหรือวิธีสร้างความร่วมมือในชุมชน ป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน มีดังนี้

2.1 ปัญหามิติสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดความยั่งยืน พบว่า มีกิจกรรมร่วมมือในพื้นที่ชุมชนเป็นบางครั้ง แต่ขาดความต่อเนื่องและมีภารกิจอื่นที่ต้องทำอีกหลายด้าน

แนวทางแก้ไข กล่าวคือ ชุมชนควรจัดทำปฏิทินประจำปี กำหนดกิจกรรมในชุมชนที่ชัดเจน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดให้มีเวทีประชาคม มีการประชุมชุมชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์อาชญากรรมในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนและกรรมการชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีโดยรวม และเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและกรรมการชุมชน อย่างยั่งยืน

2.2 ปัญหาประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยอาชญากรรมอย่างแท้จริง การรู้จักป้องกันอาชญากรรมด้วยตนเอง และพึ่งพาตนเอง ให้ถูกต้อง ถูกวิธี และปลอดภัย

แนวทางแก้ไข กล่าวคือ กรรมการชุมชน ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ หรือสำนักงานเขตหนองจอก ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชุมชน โดยให้เข้ามาจัดการฝึกอบรมและสร้างความรู้ใหม่ ๆ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ประชาชน ชุมชนอย่างสม่ำเสม และต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักรู้ สร้างจิตสำนึกในการป้องกันภัยอาชญากรรม และให้ชุมชนได้รู้จักพึ่งพาตนเอง เช่น การดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและชุมชน การเฝ้าระวังการกระทำที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม เป็นต้น เพื่อความปลอดภัยของประชาชน และชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ปัญหาเรื่องการแจ้งเหตุ และตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุล่าช้า

แนวทางแก้ไข กล่าวคือ ชุมชนควรประสานงานตำรวจ จัดตั้งสายด่วนรับแจ้งเหตุ เพื่อให้ชุมชนสามารถแจ้งเหตุได้ทันทีและตำรวจไประงับเหตุได้รวดเร็ว ช่วยให้ลดปัญหาอาชญากรรมไม่ให้เกิดความรุนแรง หรือเหตุการณ์ไม่ขยายวงกว้างออกไป สามารถควบคุมสถานการณ์ได้จริง

2.4 ปัญหาการพัฒนาพื้นที่ชุมชน ลดจุดเสี่ยงซึ่งเป็นสาเหตุของอาชญากรรม

แนวทางแก้ไข กล่าวคือ การปรับภูมิทัศน์ภายในชุมชน โดยชุมชน ตำรวจ สำนักงานเขตหนองจอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันอย่างมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนให้ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเพิ่มไฟส่องสว่าง และติดตั้งกล้องวงจรปิดในชุมชนให้ครอบคลุมพื้นที่ เป็นต้น

2.5 ปัญหาการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ซึ่งเดิมชุมชนมีอยู่แล้วให้เกิดการพัฒนาเพิ่มมากยิ่งขึ้น

แนวทางแก้ไข กล่าวคือ ชุมชนควรประสานงานและขอรับการสนับสนุนจากตำรวจสำนักงานเขตหนองจอก ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชุมชน หรือหน่วยงาน องค์กร ที่มุ่งประโยชน์ต่อสาธารณะและสังคม จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ไปทำการฝึกอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะอาชีพ มีความสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ หรือสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ให้แก่กรรมการชุมชน เพื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการความรู้อย่างสมดุลสอดคล้องกับพื้นที่ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดความยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interviews) และการสังเกต (Observation) อย่างใกล้ชิด พบว่า

3.1 ปัญหาอาชญากรรม พบว่า ในช่วงปี พ.ศ.2564-2567 ไม่เคยเกิดคดีอาชญากรรมรุนแรง เป็นเพียงคดีมโนสาเร่ เป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น เรื่องส่วนตัวระหว่างบุคคล การเข้าใจผิด อุบัติเหตุเล็กน้อยในชุมชน เป็นต้น ซึ่งสามารถไกล่เกลี่ยและตกลงกันได้ ไม่มีเหตุรุนแรง ลุกลาม หรือสร้างความขัดแย้งในชุมชน แต่อย่างใด

การดำเนินการของชุมชน ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยภาคประชาชนขึ้นภายในชุมชน จัดเวรยามเฝ้าระวังภัยภายในชุมชน มีชุดซุ่มสกัดป้องกันภัยในชุมชน ใช้หลักการประสานงาน ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเป็นเครือข่าย และสม่ำเสมอ โดยมีประธานชุมชนเป็นผู้นำในการตัดสินใจ เป็นต้น

3.2 สิ่งที่ชุมชนได้ดำเนินการหรือลงมือทำแล้วและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการ ทู.บี. นัมเบอร์วัน สภาเยาวชน กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์ไกล่เกลี่ย ธนาคารขยะ ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดและศูนย์เด็กเล็ก เป็นต้น

นอกจากนี้ ประธานชุมชนลำสลิดทองพัฒนา ได้บริหารชุมชน โดยนำรูปแบบประชาธิปไตย เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายและการนำชุมชน เนื่องจากชุมชนลำสลิดทองพัฒนามีลักษณะเป็นแบบพหุวัฒนธรรม (ประชาชนมีความหลากหลายเชื้อชาติและศาสนา สามารถอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุข โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม)

อนึ่ง การบริหารงานของประธานชุมชนลำสลิดทองพัฒนา ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากภาครัฐ และเอกชน เป็นอย่างดีเสมอมา เช่น สถานีตำรวจ และสำนักงานเขตหนองจอก ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชุมชน เป็นต้น

3.3 ข้อเสนอแนะของชุมชน คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้นในชุมชน ให้ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ชุมชน เนื่องจากของเดิมมีอยู่แล้วแต่ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้

เพื่อป้องกันอาชญากรรม และช่วยเพิ่มความปลอดภัยการจราจรในชุมชนอีกส่วนหนึ่งด้วย (ถนนในชุมชนประชาชนทั่วไปใช้เป็นเส้นทางลัดจากถนนหลัก)

โดยเฉพาะสถานีตำรวจหรือสำนักงานเขตหนองจอก เป็นหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ชุมชนควรจัดตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ เข้ามาตรวจในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม และดูแลความปลอดภัยการจราจรให้แก่ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืนได้ นั้น ด้วยมีความพร้อมในประการสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการป้องกันอาชญากรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ มีความสามัคคีและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบาย กิจกรรมชุมชนภายใต้การนำของผู้นำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นประชาธิปไตย
2. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถพัฒนากลไกหรือกลยุทธ์ในการพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ ชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมมือในพื้นที่ เช่น โครงการ ทู.บี.นัมเบอร์วัน สภาเยาวชน กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์ไกล่เกลี่ย ธนาคารขยะ ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด และศูนย์เด็กเล็ก เป็นต้น และ
3. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล ได้แก่ การสื่อสารที่ดี การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานร่วมกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองในการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถกำหนดแนวทาง หรือวิธีการในการป้องกันอาชญากรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความสามัคคี การมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำชุมชน

ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีความสามัคคีและการมีส่วนร่วมสูง สอดคล้องกับองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (2022) ซึ่งมีแนวคิด “ทุนทางสังคม (Social Capital Theory)” โดยชี้ให้เห็นว่าความไว้วางใจ เครือข่ายความสัมพันธ์ และบรรทัดฐานร่วม เป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมทางสังคมและลดโอกาสเกิดอาชญากรรม สอดคล้องกับงานศึกษาของ สำนักงาน

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. (2565) พบว่า ชุมชนเมืองที่มี “ทุนทางสังคมเข้มแข็ง” และมีเวทีการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จะสามารถจัดการปัญหายาเสพติดและความรุนแรงในพื้นที่ได้ดีกว่าชุมชนที่ขาดกลไกดังกล่าว ในขณะเดียวกัน ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานของ สุรศักดิ์ แก้วมณี (2564) ที่ศึกษาภาวะผู้นำชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำที่เปิดพื้นที่ให้ประชาชนร่วมตัดสินใจ จะช่วยเสริม “ความเป็นเจ้าของปัญหา” และทำให้มาตรการป้องกันอาชญากรรมมีความต่อเนื่อง

ดังนั้น ความเข้มแข็งของชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จึงสะท้อนทั้งทุนทางสังคมและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกัน

2. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สามารถพัฒนากลไกหรือกลยุทธ์ในการพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ กลไกชุมชนกับการป้องกันอาชญากรรมเชิงพัฒนา

การที่ชุมชนมีกลไก เช่น โครงการทู.บี.นัมเบอร์วัน สภาเยาวชน กองทุนหมู่บ้าน ศูนย์ไกล่เกลี่ย ธนาคารขยะ และศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด สอดคล้องกับรายงานของหน่วยงานรัฐบาลประเทศแคนาดา ด้านความปลอดภัยสาธารณะ หรือ Public Safety Canada (2021) เสนอว่าการลดอาชญากรรมอย่างยั่งยืนต้องมุ่งลดปัจจัยเสี่ยงเชิงโครงสร้างในระดับชุมชน เช่น ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และการขาดโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือ พอช. (2566) พบว่า ชุมชนที่มี “โครงสร้างกลุ่มองค์กรภายในหลากหลาย” จะมีความสามารถในการจัดการปัญหาเชิงรุก โดยเฉพาะการลดปัจจัยเสี่ยงของเยาวชนและกลุ่มเปราะบาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา อินทรประสิทธิ์ (2563) เกี่ยวกับศูนย์ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า กลไกไกล่เกลี่ยระดับชุมชนช่วยลดความขัดแย้งและลดการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นทางการ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กลไกชุมชนลำสลิดทองพัฒนาเป็น “โครงสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม” ที่ช่วยลดทั้งสาเหตุและโอกาสของการเกิดอาชญากรรม

3. ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองป้องกันอาชญากรรมได้อย่างยั่งยืน และมีธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การสื่อสาร ความร่วมมือ และธรรมาภิบาล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การสื่อสารที่ดีและความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญ สอดคล้องกับงานของ Ansell, C., & Torfing, J. (2022) มีแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและบูรณาการหลายภาคส่วน “Collaborative Governance” เพื่อแก้ปัญหาสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. (2565) กำหนดว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใสในระดับพื้นที่ ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและลดความขัดแย้งในชุมชนเมือง แนวคิด ธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่ชุมชนยึดถือ สอดคล้องกับงานของ ธนพร ศรีสวัสดิ์ (2564) ซึ่งพบว่า ชุมชนที่ยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดเผยข้อมูล จะมีระดับความร่วมมือและความปลอดภัยในพื้นที่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น ความร่วมมือแบบยึดหลักธรรมาภิบาลของชุมชนลำสลิดทองพัฒนา จึงเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยมาพัฒนารูปแบบ (Model) การป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชนบนฐานโครงสร้างชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดทำเป็นต้นแบบเชิงแนวคิดและเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปทดลองใช้และประเมินผลในพื้นที่อื่นได้
2. ควรดำเนินการวิจัยเชิงประเมินผลกระทบด้วยระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อวัดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของอาชญากรรมในชุมชน
3. ควรศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในบริบทที่แตกต่างกันในชุมชน เพื่อนำไปสู่ผลเชิงนโยบายและการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับที่กว้างขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เกิดขึ้นได้ด้วยมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มีนโยบายส่งเสริมให้คณาจารย์ได้สร้างผลงานทางวิชาการเผยแพร่เพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ สังคมโดยรวม และผู้สนใจโดยแท้จริง

ประโยชน์และคุณความดีของงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่บิดามารดารวมถึงครอบครัว ครู และอาจารย์ซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ทั้งสอนและเขียนตำราเป็นคุณูปการให้ได้มีความรู้และได้ค้นคว้าเป็นอย่างดี ขอเป็นพลวัตปัจจัยหนุนนำให้ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทั้งสี่ ได้แก่ อายุ วรรณะ สุขะ พละ สำเร็จตามตั้งใจทุกประการเทอญ.

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ชุมชนลำสลิดทองพัฒนา แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประธานชุมชนลำสลิดทองพัฒนา กรรมการชุมชนลำสลิดทองพัฒนา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครสถานีตำรวจนครบาลหนองจอก สถานีตำรวจนครบาลสุวินทวงศ์ สถานีตำรวจนครบาลลำผักชี และคณะผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาตรวจให้คำแนะนำ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่เบื้องหลังและสนับสนุนให้งานวิจัยนี้สามารถเขียนและสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ชุติมา อินทรประสิทธิ์. (2563). บทบาทศูนย์ยุติธรรมชุมชนในการลดความขัดแย้งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร. *วารสารกระบวนการยุติธรรม,* 13(2), 45-62.

ธนพร ศรีสวัสดิ์. (2564). ธรรมาภิบาลกับความเข้มแข็งของชุมชนเมืองในประเทศไทย. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์,* 19(1), 77-95.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2565). *รายงานสถานการณ์ทุนทางสังคมกับการจัดการปัญหาชุมชนเมือง.*

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). *แนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับพื้นที่.*

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2566). *รายงานการพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนในเขตเมือง.*

สุรศักดิ์ แก้วมณี. (2564). ภาวะผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และการพัฒนา,* 8(3), 101-118.

Ansell, C., & Torfing, J. (2022). *Public governance as co-creation.* Cambridge University Press.

Lee, J., & Park, H. (2022). Community-based restorative justice and crime reduction. *Crime Prevention and Community Safety,* 24(3), 210-226.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2022). *Building social capital and community resilience.* OECD Publishing.

Public Safety Canada. (2021). *Crime prevention through social development.* Government of Canada.

Rocket Media Lab. (2565, 4 พฤษภาคม). *กรุงเทพฯ ปลอดภัยแค่ไหนกับกล้อง CCTV เกือบหกหมื่นตัว?. TCIJ.* ออนไลน์. https://www.tcijthai.com/news/2022/04/scoop/12322?title=กรุงเทพฯ ปลอดภัยแค่ไหนกับกล้อง CCTV เกือบหกหมื่นตัว?.